

JULI 1948

50E JAARGANG No. 7

Maandschrift
voor *Bijenteelt*

UITGAVE: VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

H. T. van Dam, Bijenpark, Jubbega (Fr.)

Wij leveren alles op 't gebied der Bijenteelt

Zie onze prijslijst in Maandschrift van April of vraag onze geïllustreerde prijscourant

**Tevens kopen wij steeds gaarne Uw
Honing, zuivere Was, Raten en Koeken**

WIJ ZIJN STEEDS GAARNE TOT UW DIENST!

Herhaalde oproep

Voor de functie van

2e SECRETARIS-PENNINGMEESTER

met spoedig uitzicht op benoeming tot secretaris-penningmeester, zodra de tegenwoordige functionaris zijn in uitzicht gestelde Rijksfunctie zal hebben aanvaard, worden sollicitaties ingewacht **uiterlijk 15 Juli e.k.** bij het Hoofdbestuur, p.a. algemeen secretariaat, Jan v. d. Heijdenstr. 35, Amersfoort. **Persoonlijk bezoek alleen na oproep.**

Aangeboden: Een salaris van f4400.— tot f5000.—; pensioenregeling als bij het Rijk. Eenvoudige middenstandswoning is beschikbaar, terwijl plannen voor nieuwbouw in overweging zijn.

Geëist: In staat de verenigingsadministratie in al haar onderdelen te verzorgen. Kennis van de drie moderne talen, waarin men eenvoudige correspondentie moet kunnen voeren. Goed stylist. Geschiktheid tot omgang met personen van uiteenlopende ontwikkeling. Kennis van bijenteelt en lid van de Vereniging. Woonplaats (na benoeming) Wageningen verplicht.

BIJENSTAND „KLABOFIA” TE VOORST

Uw adres voor:

Imkersartikelen. Verwerken van ruwe raat en zuivere was tot kunstraat.

Te koop gevraagd:

Raat- en slingerhoning. Ruwe raat en zuivere was. Tegen half Sept. kale volken.

TELEFONISCH AANGESLOTEN: No. 72

BIJENSTAND HARTELUST

Magazijn voor Imkersartikelen

W. J. HARTSTRA, JUBBEGA (FR.). GIRO 489285

Wij zijn kopers van uw **nieuwe oogst honing**. Emballage beschikbaar. - **Te koop gevraagd:** Zuivere en ruwe was. Voor de andere artikelen verwijzen wij u naar het Juni-nummer.

DE GELDERSE BIJENSTAND „ARKADIA”, LOCHEM

koopt alle soorten honing

Emballage op aanvraag. Contante betaling

Telefoon 827

Tevens TE KOOP een zware, 18-raams HONINGSLINGER

SPEURBIJTJES

TE KOOP: Prima korfvolken, alsmede volken op Simplex-raampjes. - A. RENKERS, Nijkerkerstraat C 35, Hooglanderveen.

AF TE GEVEN: Prima jonge bevruchte koninginnen, van beste herkomst. - A. RENKERS, Nijkerkerstraat C 35, Hooglanderveen.

TE KOOP: Enige prima volken op 5 ramen (Simplex-maat) met koninginnen 1948 en 1947. - JOUISTRA, Jan v. d. Heijdenstraat 35, Amersfoort.

TE KOOP: 20 bevolkte Simplexkasten, geschikt voor de heide. - J. LANGEDIJK, Grindweg 130, Wageningen.

TE KOOP: Verbeterde Simplex, prima afwerking (zwaluwstaart), 4 jaar oud. Bevat 2 broedkamers, honingkamer, separator, voerbak. Geheel compleet met volk. Uiterste prijs f75.00. - K. KEIZER, R. Schumannstr. 31, Utrecht.

AANGEBODEN: Een Amerik. Slingerapparaat op tafel; een idem, zonder tafel. Te zien en te bevragen: Rijnkade 92, Arnhem. Telefoon 22151.

TE KOOP: Enige z.g.a.n. bijenkasten. Te bevragen bij: E. HEKSTRA, Murmerwoude (Fr.).

TE KOOP: 5 ledige bijenkasten met honingkamers, raammaat 35 x 20 en 35 x 12. - P. DE WIT, Bangert 9, Westerblokker.

TE KOOP: Enige prima, als nieuwe, geveerde enkelwandige Simplexkasten, bestaande uit twee broedkamers en zinken dak. Compleet, met ramen. Prijs f20 per stuk, niet-franco. - A. LODEWEEGS, B 29, Odoorn.

TE KOOP: Twee honingslingers, een 3- en een 4-raams. J. ABBING, Bossingel 8, Winschoten.

TE KOOP: Plm. 100 korfvolken. - K. H. HARTMAN te Exloo, Drenthe, telefoon 30.

50e Jaargang

Redacteur: Joh. A. Joustra

Adres Redactie:

J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort

Telefoon 6734

Commissie van Redactie: A. S. Planting en A. Vink.

Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

Juli 1948

No. 7

De Commissie tot Voorbereiding van de
Negentiende Nederlandse Imkersdag
te houden in de Dierentuin te 's-Gravenhage op
3 September 1948

heeft met goedvinden van het Hoofdbestuur, de volgende dagorde vastgesteld:

10.30 uur: Opening der zaal.

10.45 uur: Als hartversterking een kop koffie.

11.00 uur: De Algemeen-Voorzitter opent de vergadering.

Daarna houdt **Mevrouw H. E. Casparé**, directrice van de Tuinbouwschool voor meisjes „Huis te Lande” te Rijswijk, een lezing over: **Samenhang tussen bloemen en insecten, en de bijen in het bijzonder.**

12.30 uur: Gezellige koffiemaaltijd.

13.00 uur: **Afrit van de autotocht** in prima bussen, door de versierde residentie, de bossen van Rijswijk, de welvarende tuinen en kassen van het Westland, naar **Nieuw Honsel**, bij Naaldwijk. Hier stappen we uit, om onder deskundige leiding de grootste kwekerij van druiven en perziken in Europa te bezichtigen. En dan: **smullen van Westlands roem, de kostelijke druiven.**

Voortzetting van de autotocht via Poeldijk, Loosduinen, door een der mooiste gedeelten van Den Haag, langs de Vissershaven, langzaam rijdend over de Boulevard van Scheveningen, langs de zee, terug naar de Dierentuin.

16.00 uur: De Algemeen-Voorzitter sluit de bijeenkomst.

16.15 uur: Tot afscheid een heerlijk kopje thee.

Dit aantrekkelijk programma wilt ge meemaken, te meer daar de versierde residentie in het middelpunt der grote nationale feesten staat. U zendt per giro of postwissel f4.95 per deelnemer aan de penningmeesteresse, **Mevr. Mansveld, Van Calcarlaan 14, Wassenaar, giro 31376.** Aanmeldingen zonder geldzending komen niet in aanmerking. Daarna ontvangt u bewijs van deelneming.

In verband met de grote feesten, kan de Commissie niet elk ogenblik over een onbeperkt aantal autobussen beschikken. Daarom is het beslist noodzakelijk, dat u zich aanmeldt **vóór 1 Augustus**, om zeker te zijn dat ge de schitterende autotocht mee kunt maken.

De deelnemers, die benoorden Zwolle wonen, kunnen 'smorgens geen trein hebben, om tijdig op de imkersdag te zijn. De commissie stelt alles in het werk om voor hen van 2 op 3 September bij imkers onderdak te verschaffen.

En nu is het woord aan u. Meldt u direct aan!

De secretaris van de Commissie:

G. POPKEN,

Valkenboskade 429, Den Haag.

Het vorige jaar is er in Rusland een boek verschenen van Prof. A. F. Gubin, waarvan de (vertaalde) titel luidt: Honingbijen en de bestuiving van rode klaver. Moskou, 1947.

Dit boek bevat, gelukkig voor iemand die geen Russisch kent, een uitvoerig uittreksel in de Engelse taal. Hierin hebben 2 punten mijn bijzondere aandacht getrokken, omdat zij meningen bevatten die volkomen afwijken van datgene, wat wij algemeen als vaststaande feiten hebben aangenomen.

1. De bijen van het Kaukasische ras zijn groter van stuk dan de andere in Rusland voorkomende rassen. Daardoor hebben zij ook de langste tongen. Daarom wordt er algemeen gedacht, dat die Kaukasische bijen beter geschikt zouden zijn om de rode klaver te bevliesen dan andere rassen.

De vele waarnemingen en tellingen die door Gubin op de klavervelden in Rusland zijn verricht, leverden echter een heel ander resultaat op. Het bleek hem dat er algemeen veel minder Kaukasische bijen op de rode klaver vlogen dan andere, die een veel korter tong hebben.

Gubin verklaart dit door de algemene eigenschappen van bijen van het Kaukasische ras. Deze volken zijn buitensporig actief, levendig en druk; het zijn dan ook heel lastige rovers. Maar zij hebben een uitgesproken voorkeur voor bloemen, waarin de nectar gemakkelijk te bereiken is en dus niet voor de rode klaver, waarin de zoete buit vrij diep verborgen zit.

In dit verband is het echter wel interessant erop te wijzen, dat zijn landgenoot, Prof. V. V. Alpatov (in Ptsjologovstvo, October 1946, No. 10) het helemaal niet met hem eens is. Uit een nadere bewerking van de door Gubin verstrekte cijfers komt Alpatov tot de conclusie dat de Kaukasische bijen veel beter geschikt zijn om de rode klaver te bevliesen dan, wat hij noemt, de „Noordelijke bosbijen”.

2. Wij nemen algemeen aan dat de bestuiving van

de rode klaver, die voor zaad geteeld wordt, een sterke concurrentie ondervindt van andere bijenplanten, die in dezelfde tijd bloeien, b.v. van radijszaad, dat wat laat is.

Gubin komt echter tot een heel ander resultaat. Hij adviseert zelfs om langs de rode klavervelden, die voor de zaadopbrengst zijn bestemd, zoveel mogelijk andere drachtplanten te verbouwen, die tegelijk met de klaver bloeien. In dat geval zullen er wel veel bijen naar de concurrenten gaan, maar het feit dat er in de nazomer, als de grote dracht ten einde is, nog nectar verzameld kan worden, maakt de bijenvolken veel actiever, geeft ze als het ware een prikkel tot nieuw leven als ze al bezig zijn in de toestand van winterrust over te gaan. Deze verhoogde actie zou dan ook de rode klaver ten goede komen.

Tegen dit laatste punt van Gubin sta ik enigszins afwijzend. Wij kennen vrijwel allen het gedrag van onze bijen op de heide, die nog later bloeit dan de rode klaver en waarvan wij weten dat de bijen er in de eerste dagen van September er soms nog veel honing op verzamelen. Maar er bestaat ongetwijfeld een invloed van de naderende winterrust op het gedrag der vliegbeijen. In verschillende jaren heb ik geprobeerd hoe lang de bijen het volhielden om een bord met suikerstroop te bevliesen dat in de buurt van de bijenstal stond en dat steeds maar bijgevoerd werd, zodat de voedselbron nooit versaaide. Ik herinner mij, dat in de laatste helft van October, die schaal bij een temperatuur van 5° C. nog tamelijk goed bevolgen werd, maar een maand later, in November, vertoonde er zich bij een veel hogere temperatuur, geen bij meer op.

Nog een ander boek heb ik uit Rusland gekregen, maar daarvan kan ik zelfs de titel niet ontcijferen. Het is een algemeen boek over bijenteelt, te oordelen naar de vele plaatjes.

Is er wellicht 'n lezer die er zich aan durft te wagen?

De Bestrijding van de Bijenwolf

D. P. van der Kamp

De schade, veroorzaakt door de bijenwolf aan de imkers, door het wegvangen van vliegbeijen, kan zeer aanzienlijk zijn. Toch moet men deze schade niet overschatten, evenmin als onderschatten. Een eenvoudige berekening leert, dat bij een grote kolonie van 1000 wijfjes, die gemiddeld 10 nesten maken en daarbij per nest gemiddeld 5 bijen fourageren, er op deze wijze 50.000 haalbijen verdwijnen. Daarbij komen dan nog de bijen, die slechts om de honing gedood worden. Wellicht een gelijk aantal. Samen dus een 100.000 haalbijen. Maar dan moet het weer ook gunstig zijn. Zie daarover mijn artikel in het Maandschrift van November 1947. Men moet dus niet denken, dat gehele volken eraan gaan en het onmogelijk is in de streken, waar de bijenwolf zich heeft gevestigd, bijen te houden. Maar even verkeerd is het, te denken: het loopt zo'n vaart niet, ik kan mijn bijen er gerust neerzetten. Want bij bovenstaande berekening moet men toch altijd nog rekenen op een verlies van ruim 1300 haalbijen per dag!

De bestrijdingswijzen kunnen we in een drietal groepen verdelen:

- De mechanische bestrijdingswijze;
- De chemische bestrijdingswijze;
- De biologische bestrijdingswijze.

a. De mechanische bestrijdingswijze.

1. De bijenwolf graaft zijn nesten meest in steile kanten. En daar deze het meest voorkomen in of bij de heide, ligt het voor de hand, dat men dus ook daar de meeste bijenwolven aantreft (Twente, Veluwe, Drente) en in Augustus ook heel wat bijenvolken. De eerste bestrijding moet dus zijn: Men brenge zijn bijen bij voorkeur niet naar die streken, waar ook de bijenwolf nestelt, maar blijve een kilometer of drie uit de buurt.

2. Afgraven van de steile kanten. Daar de nestgangen soms wel 60 cm. diep zijn, moet de kant dus minstens zover afgegraven worden. Dit vereist veel werk, vooral als de totale lengte en hoogte aanzienlijk is. Daarbij komt nog de vraag, of de eigenaar van het terrein hiervan gediend is. Maar het grootste bezwaar is wel, dat er veel andere insecten, vooral graafwespen en solitaire bijen, eveneens in de steile kanten nestelen. En deze komen dan ook om. De prijs is dan te hoog. We kunnen en willen deze nuttige bijen niet missen. Er is een goedkoper en doelmatiger middel:

3. Wegvangen van de wijfjes. Bij donker weer en 's avonds verblijven de wijfjes in de gangen. Bij zonnig weer vliegen ze uit, om na korter of langer tijd terug te keren. In het eerste geval moet men de wijfjes uitgraven, wat veel

arbeid vereist en langer duurt. In het tweede geval is de zaak vrij eenvoudig. Men wacht, tot een wijfje terugkeert, houdt dan de opening van een reageerbuisje, aspirinebuisje, desnoods medicijnflesje voor de opening en wacht even. Ook kan men onmiddellijk na het neerstrijken van het wijfje een glazen buisje over haar heen stulpen. Na enige oefening wordt men zo handig, dat men binnen korten tijd een groot aantal kan vangen. Wel dient men erop te letten, dat de schaduw niet op het dier of op het buisje valt. Deze bestrijdingswijze is een der besten.

b. De chemische bestrijdingswijze.

Hierbij maakt men gebruik van giftige stoffen. Veel succes zal men er over het algemeen niet mee hebben. Maag-giften komen niet eens in aanmerking. Blijft over gifgassen, contact en zenuwgiften.

1. Gifgassen. Hiermede doodt men niet de larven, noch vóór, noch na het inspinnen. De nestholte is n.l. afgesloten met een prop zand. Wil men de volwassen insecten doden, dan gaat men als volgt te werk: In een nestgang brengt men een hoeveelheid giftige stof en luit de ingang af met een prop watten. Dit gebeurt alleen bij somber, koud weer, als de wijfjes zich teruggetrokken hebben in de gangen. Als giftige stof kan men gebruiken: stukjes cyaankali (ook vóór de mens zeer zwaar vergif!), azijnaether (= ethylacetaat), benzine, brandende zwavellampjes, enz. Deze methode geeft geen 100 % zekerheid.

2. Contact- en zenuwgiften. Ook deze methode garandeert geen 100 % succes. Men kan de uitvliegende of terugkerende wijfjes bespuiten of bestuiven. Ook kan men een hoeveelheid van de stof in de ingang deponeren. In aanmerking komen o.a. D.D.T. houdende middelen (D.D.T., Omyl, Funest, enz.), Derrispoeder (bevat het gif rotenon), ook vruchtboomcarbolineum zou te proberen zijn.

Een bezwaar aan de bestuiving of bespuiting verbonden is, dat men ook andere graafwespen en solitaire bijen ermee doodt. Zie a 2. Daarbij komt, dat de prijs hoog is in vergelijking met het resultaat. De wijfjes vliegen niet zo dicht opeen, dat men het maar voor het bespuiten heeft om ze allen te doden.

c. De biologische bestrijdingswijze.

D.w.z. bestrijding door de natuur zelf. En deze is in de regel de beste, al zijn de meningen daarover verdeeld. De methode werkt langzamer.

1. Het weer tijdens de fouragering van de nesten. Zie daarvoor het uitvoerige artikel in het Novembernummer 1947 van het Maandschrift.

2. Schimmels. Verschillende soorten tasten de larven aan. Twee vooral komen in aanmerking, n.l. de bekende insectenschimmel *Beauveria Basilliana*, die ook tal van rupsen aantast en ten gronde richt en de grondschemel *Absidia orchidis*. Ze treden vooral op bij vochtig weer en in vochtige grond. Vele larven brengen het nog tot inspinnen, anderen daarentegen brengen het niet zo ver. In 1941 waren minstens 80 % der larven aangetast. Ook schijnt een soort kalkbroed voor te komen.

3. Loopkevers. Vooral de onderste gangen van de bijenwulf worden ook door loopkevers gebruikt. In vond: *Pseudophonus pubescens* Müll., *Calathus fuscipes* Goeze, *Amara plebeja* Gyll en *Haipalus aenus* F. Bij proeven thuis genomen, bleek, dat deze loopkevers wel degelijk de larven aanvallen. Naar alle waarschijnlijkheid zal de prop zand in de nestgang hun de toegang niet versperren. Ook zullen de kevers zich wel te goed doen aan de ingebrachte bijen.

4. Van de vogels moeten we niet teveel verwachten. In deze tijd hebben ze geen jongen. Er vliegen tientallen bijen tegen één bijenwulf, die bovendien nog afschrikt door zijn wespachtig uiterlijk.

5. Na de schimmels is een zeer klein vliegje een geduchte opruimer. Pater Schmitz was zo vriendelijk dit diertje te determineren. Hoogstwaarschijnlijk behoort het tot het genus *Megaselia*, sub-genus *Megaselia* s. str. en staat daar in de buurt van *pygmaea*, waarschijnlijk *oxybelorum* Schmitz. De leefwijze stemt in elk geval met deze soort overeen. De soort was nog niet in Nederland waargenomen. Het vliegje deponeert twee eitjes op de bij, tijdens het inbrengen door het bijenwulfwijfje. De eitjes komen nog dezelfde dag, hoogstens de volgende morgen, uit en de larfjes eten het eitje van de bijenwulf op. Daarna, na een dag of vijf, spinnen ze zich in in een tonnetje, licht-bruin van kleur. Een week later komen de vliegjes tevoorschijn. We zouden deze vliegjes kunnen opkweken en daarna laten vliegen op het terrein van de bijenwulf. Als ze in voldoende aantal voorkomen, kunnen ze in elk geval paal en perk stellen aan de uitbreiding van de bijenwulf. En daar is het ten slotte om te doen.

Vriezenveen.

Noodzaak van een vroege herfstvoeding der bijen

Joustra

Zo vroeg mogelijk in de herfst — dat is voor de heide-streken direct nadat geoogst is en in de streken zonder heide-dracht in Augustus — dienen de bijen voor de overwintering gered gemaakt te worden.

Behalve enkele andere noodzakelijke voorwaarden, moet een bijenvolk de beschikking hebben over een zekere hoeveelheid suiker, waarmede het tot half April van het volgende jaar kan toekomen. Deze hoeveelheid wordt door de ervaring geschat op minstens 10 kg. per volk.

Gewoonlijk wordt per volk een hoeveelheid gedensatureerde suiker toegestaan van 7½ kg, waarbij stilzwijgend wordt aangenomen, dat de bijen zoveel honing wordt gelaten, dat zij met de suiker een gewicht aan voedsel bekomen van plm. 15 kg.

Zoals hierboven reeds is gezegd, is het van buitengewoon belang, dat deze voeding geschiedt in Augustus, doch uiterlijk in de eerste helft van September. Aangenomen wordt, dat elk bijenvolk uiterlijk 15 October moet zijn afgevoerd. Door de wetenschap wordt deze datum echter te laat geacht, en wel om de volgende reden:

Als regel is de Septembermaand rijk aan mooie, zonnige,

soms warme dagen en hebben de bijen nog gelegenheid om uit te vliegen en stuifmeel te verzamelen, welke stof noodzakelijk is niet alleen om nog voldoende broed aan te zetten, doch ook om voldoende stuifmeel te reserveren voor de wintermaanden. Door onderzoekingen is n.l. komen vast te staan, dat de volwassen bijen — gedurende de winter staat het broeden stop — ook gedurende het overwinteringstijdvak stuifmeel behoeven.

Doch niet alleen om stuifmeel te kunnen verzamelen, ook om de gevoerde suiker te kunnen omzetten en de met dit voedsel gevulde cellen te kunnen verzegelen, is een behoorlijke temperatuur nodig. Deze temperatuur treft men in October hoogst zelden aan.

Indien de gevoerde suiker niet verzegeld kan worden, is er alle aanleiding, te verwachten, dat het voedsel gaat bederven, in die zin, dat het voedsel zuur wordt (suiker is hijgroscopisch), de cellen overlopen en het bijenvolk door het nuttigen van dit bedorven voedsel ziek gaat worden. Er treden dan roerverschijnselen op, welke dusdanig catastrofaal kunnen zijn, dat het volk ten gronde gaat. Lijdt het volk dan bovendien nog aan *Nosema* (een darmziekte).

dan is dit te gronde gaan niet alleen onvermijdelijk, doch tast het — door zijn geweldig besmettende kracht — ook de gezonde volken aan.

Indien een stand eenmaal besmet is met Nosema, dan behoeft het geen betoog, dat de kans op besmetting van de bijenvolken in verre omtrek zeer groot is en dus door het enkele feit, dat een volk op ondoelmatige wijze ingewinterd wordt, een hele streek met Nosema kan besmetten. (Een met Nosema besmette roervlek kan 100.000 en meer Nosema-parasieten bevatten.)

Het inwinteren der bijenvolken werd door vroegere geslachten van imkers reeds „het meesterstuk in de bijenteelt” genoemd, terwijl zij er zich misschien niet eens van bewust waren, hoe zeer zij hier de spijker op zijn kop sloegen.

Ik moge hier aangetoond hebben, dat het van het grootste belang — zelfs een levensbelang — voor het bijenvolk is, dat het op deskundige wijze in de vroege herfst verzorgd wordt met voldoende suiker, welke op tijd wordt gevoerd. Ik wil het echter hierbij niet laten, doch ook deskundigen van naam hier het woord laten.

Aan een vlugschrift, verstrekt door de Rijksseruminrichting te Rotterdam, ontleen ik het volgende (het gaat hier over het Nosema-vraagstuk):

„De inwintering moet met de grootste zorg geschieden, dus niet te laat.

a. Sterke, jonge volken, bestaande uit sterke bijen (geen suikerbijen).

Een aantal volken thuis houden en bij slecht weer speculatief voederen, zodat heidevolken geholpen kunnen worden etc.

b. Alle maatregelen toepassen, welke het volk een rust kunnen verzekeren van drie maanden, zonder behoefte aan reiniging, zodat er dus ook geen sprake van roer kan zijn.

c. Alleen op suiker overwinteren.”

Tot zover de Rijksseruminrichting.

Een wetenschappelijk man met wereldreputatie is Dr. Morgenthaler te Liebfeld-Bern.

In de Schweizerische Bienenzeitung, Heft 8, Jahrgang 1942, schrijft deze leider van de Bienenabteilung der Eidgenössischen Milchwirtschaftlichen und Bacteriologischen Versuchsanstalt over „Die Beziehungen zwischen Ernährung und Krankheiten der Bienen” onder meer:

5e. Wenn wir aber den Bienen diese Arbeit der Futterzubereitung überlassen wollen, dann müssen wir ihnen auch die nötige Zeit dazu geben.

Nicht genug können die Ihnen allen bekannten Grund-

sätze der richtigen Bienenfütterung wiederholt werden: vor alle früh-futtern. Der August ist der Fütterungsmonat. Da finden die Bienen noch Pollen, aus dem sie die nötigen Füttersätze bereiten; da finden sie auch noch die Wärme die nötig ist zu einer richtigen Futterverarbeitung. Und nicht minder wichtig ist der andere Grundsatz: die beste Art der Frühjahrsfütterung ist die genügende Herbstfütterung.”

Vertaling: Wanneer wij echter deze arbeid aan de bijen willen overlaten, dan moeten wij hun ook de nodige tijd ervoor geven.

Niet genoeg kunnen de u allen bekende grondbeginselen voor een juiste voeding herhaald worden. Voor alles vroeg voederen. Augustus is de voedermaand. Dan vinden de bijen nog stuifmeel, waaruit zij het benodigde voeder kunnen bereiden; dan hebben zij ook nog de warmte, welke voor een behoorlijke voedselbereiding nodig is. En niet minder gewichtig is de andere grondgedachte: de beste voorjaarsvoeding is een juiste herfstvoeding.

Tot zover Dr. Morgenthaler.

Ik behoeft hier eigenlijk niets meer aan toe te voegen. De Rijksseruminrichting te Rotterdam en Dr. Morgenthaler en nog vele anderen houden zich sedert tal van jaren bezig met het ziektevraagstuk, dat zeer nauw verband houdt met de inwintering der bijen. M.a.w.: een te late herfstvoeding kan voor de toekomst van het bijenvolk funest worden. Op het tijdstip van voederen is dat soms niet zo te zien en zelfs behoorlijke vakmensen laten zich door het schijnbaar goed ophalen van het voedsel in een later tijdstip dan Augustus of September, wel eens van de wijs brengen. Zij zullen in het voorjaar echter wel beseffen, dat er iets met de bijenvolken niet in de haak is. De oorzaak, gelegen in een te late herfstvoeding, dringt echter niet steeds tot hen door.

Bij herhaling hebben wij dan ook steeds er op aangedrongen, dat de imkers hun bijenvolken zo vroeg mogelijk, doch in ieder geval uiterlijk in de tweede helft van September, van wintervoedsel voorzien en dat is bij velen al zo goed doorgedrongen, dat zij reeds in Augustus om suiker beginnen te roepen.

Samenvattend kan ik zeggen, dat een te late herfstvoeding voor de bijenvolken funest is. Wanneer zij die suikerstroop nog opnemen, dan zal zich toch die te late voeding in het voorjaar wreken.

Voor ons land, waar de bijenteelt in hoofdzaak van belang is voor de bestuiving van de fruitbloesems en zaadgewassen, geldt dit in zeer bijzondere mate. Een teruggang van de bijenteelt betekent een ernstige schade aan de ooft- en zaadteelt. Voeder dus vroeg!

Behandeling der Meiziekte (Acariose)

met bloem van zwavel

Bern. Eekman

Een ziekte, die somtijds ernstig kan optreden en in het voorjaar tal van slachtoffers maakt onder de volwassen bijen, is ongetwijfeld de Meiziekte. Elke imker zal in meerdere of mindere mate met deze bijenziekte al eens kennis hebben gemaakt en zijn volken danig zien verzwakt.

Joustra schrijft in zijn handboek, dat over het wezen der Meiziekte nog weinig bekend is en Schotman zegt, dat men voorlopig het beste doet, het begrip Meiziekte te beperken tot die vorm van zandloperij, waarbij de bijen met opgezet achterlijf rondkrabbelen, terwijl de darm vol droge afvalstoffen zit en waarbij mijtziekte, noch Nosema, noch vliegspierontaarding is aan te tonen.

In '44 was deze ziekte in erge mate op mijn stand aanwezig en ook in '45, hoewel in mindere mate. Een zielig gezicht, al die lopende en krabbellende bijen daar

op de grond bij honderdtallen, te vergeefs pogend op vlucht te komen, met trillende vleugels.

In de zomer van '45 kwam een familielid uit Frankrijk opdagen, een hartstochtelijk imker. Nadat we over en weer ons wel en wee, gedurende de oorlogsjaren doorstaan, hadden verteld, kwam ons gesprek al spoedig op de bijen. Ik vertelde hem van mijn getob met de Meiziekte en hij maakte mij attent op bloem van zwavel als een eenvoudig en goed bestrijdingsmiddel. In 't voorjaar van '46 heb ik zijn raad terstond opgevolgd — voorkomen is beter dan genezen — ook in '47 en ook dit jaar weer. Bij geen mijner volken kwam van af '46 Meiziekte meer voor!

Ik ga als volgt tewerk: op een mooie dag, begin April, bij de algemene en grote voorjaarsinspectie en schoonmaak, ondergaan al mijn volken de zwavelkuur. Raam voor raam met bijen en al wordt uitgenomen en

(Vervolg op pag. 107)

Officiële mededelingen

Bij de gehouden examens voor Practisch Imker zijn geslaagd de heren: D. Boeve te Heerde; A. T. v. d. Brink te Renkum; T. van Drie te Amersfoort; H. Pape te Amsterdam-N.; G. H. Hassink te Lochem; G. H. Smits te Borculo; H. Visschers te Bathmen; J. W. Wehkamp te Epe; H. de Wilde te Haarlem; M. A. te Winkel te Voorst; G. J. Wolters te Eerbeek en W. Zwart te Hemrik. Een kandidaat werd afgewezen. De examens werden afgenomen te Hemrik, Epe, Amersfoort en Wageningen.

De geslaagden wensen we bij deze hartelijk geluk en vertrouwen, dat ze steunpilaren zullen blijven van de bijenteelt en de vereniging.

KORT VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN HET HOOFDBESTUUR OP 22 APRIL 1948.

De hoge prijzen, welke voor de honing geëist worden, hebben de volle aandacht van het Hoofdbestuur. Na deze zaak van alle kanten bekeken te hebben; wordt de secretaris opgedragen in het Maandschrift, namens het Hoofdbestuur, te adviseren de consumptieprijs niet hoger te stellen, dan f 2.50 per ponsdflacon.

Aangezien er gevallen zijn, dat imkers zich uitsluitend voor de gratis verzekering als lid aanmelden, wordt deze kwestie onder de ogen gezien. Slechts bona-fide leden kunnen deze service genieten. Besloten wordt daarom, in het Maandschrift te publiceren, dat alleen zij, die geregeld suiker bij de Vereniging bestellen (dus vol lid zijn) ook in de termijnen vallen om bij schade, deze vergoed te krijgen.

Er zal geïnformeerd worden naar de kosten van een fraude-verzekering voor ambtenaren der Vereniging; deze zal dan gesloten worden zodra de nieuwe situatie te Wageningen is ingetreden.

Nadat het Hoofdbestuur kennis genomen heeft van het verslag van de secretaris over de levering van bijenvolken aan oorlogsslachtoffers, wordt besloten een financieel overzicht in het Maandschrift te publiceren.

Tevens wordt goedgevonden, dat er een huistelefoon komt van het kantoor Bijenhuis naar het pakhuis; dit voorkomt veel tijdverlies.

De Almanak, welke in 1947, aan alle leden is verstrekt, wordt te sober gevonden. De leden moeten alle gegevens worden verstrekt welke zij t.a.v. de inrichting van de Vereniging nodig kunnen hebben. De redactie wordt opgedragen aan de redactiecommissie van het Maandschrift. De secretarissenlijst zal er in worden opgenomen en verder alle adressen welke men nodig kan hebben. Ook de structuur van de Vereniging moet er in worden opgenomen. De Almanak zal 160 pagina's bevatten.

Een voorstel van de secretaris, om de Almanakken tegelijk met de lidmaatschapskaarten aan de afdelingen te verzenden, wordt afgewezen.

Er is een aanbod van een drukkerij om een Imkerskalender te doen uitgeven. Er wordt veel voor gevoeld en het Hoofdbestuur is bereid een eventueel nadelig saldo te dekken. Er zal een crediet worden verleend van f 5000.—. (Inmiddels besloot de drukkerij de kalender voor eigen risico uit te geven, met morele steun van de Vereniging.) Het crediet komt daardoor te vervallen.

Over het Maandschrift wordt langdurig van gedachten gewisseld. Er is verbetering in uitvoering en inhoud nodig. Aan verschillende vooraanstaande drukkerijen zal offerte worden gevraagd, waarbij niet de prijs, maar de uitvoering de doorslag zal moeten geven. Met ingang van 1 Januari 1949 zal een verbeterd orgaan worden verstrekt en wordt de huidige drukker met ingang van die datum het contract opgezegd. De commissie van redactie wordt met een en ander belast.

De nieuwbenoemde secretaris, dhr. Groenveld, heeft de voorzitter eisen gesteld welke deze niet persoonlijk kon inwilligen. In hoofdzaak ging het om een ter beschikking stellen van een ruimere woning.

Het Hoofdbestuur is van oordeel, dat de gevoerde correspondentie geen basis inhoudt om met dhr. Groenveld in zee te gaan en aan dhr. Assink te Enschede zal worden

gevraagd of deze zijn candidatuur nog handhaaft, waarna zijn benoeming kan volgen. In Wageningen is een behoorlijke woning beschikbaar en deze zal ook aanvaard moeten worden.

Nadat de balansen enz. zijn besproken en de accountant, waar nodig, zijn toelichtingen heeft gegeven, worden deze goedgekeurd.

De agenda voor de Algemene Vergadering wordt opgesteld en de vergadering gefixeerd op Juli. Op die vergadering zullen fragmenten uit de film worden gedraaid.

De daarvoor in aanmerking komende ambtenaren zullen op die vergadering worden gehuldigd.

Dhr. Meijer vraagt of de Vereniging er niets aan kan doen, dat de getroffen imkers een hogere vergoeding dan f 10.— voor hun verloren gegane volken van Landbouwherstel kunnen krijgen.

Dhr. te Winkel informeert er naar, hoe ver het Instituut nu gevorderd is. Dr. Minderhoud zal deze zaak nog nader bezien.

KORT VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN HET HOOFDBESTUUR OP 14 JUNI.

Nadat de Voorzitter heeft medegedeeld, dat dhr. Assink in beginsel zijn benoeming heeft aangenomen, deelt dhr. te Winkel mede, dat de sollicitant, wegens het toekennen van een hoger salaris in zijn tegenwoordige functie, het Hoofdbestuur ook om verhoging van salaris vraagt.

Dhr. Assink heeft pogingen in het werk gesteld om een ruimere woning te Wageningen te krijgen, doch dit is tot nog toe mislukt. Hij zou zich tijdelijk kunnen behelpen met de woning welke beschikbaar is.

Het verzoek om een hoger salaris maakt een pijnlijke indruk op het Hoofdbestuur, dat geneigd was voor de ambtenaren een ruimere woning te laten bouwen. Tegenover de andere sollicitanten zou dit ook insequent zijn.

Over deze kwestie wordt langdurig gesproken, waarbij dhr. Stienstra doet uitkomen, dat dhr. Groenveld niet om een hoger salaris gevraagd heeft, maar wel om een ruimere woning. Dhr. Groenveld blijft nog steeds beschikbaar.

Besloten wordt, dat op een verzoek om salarisverhoging in geen geval zal worden ingegaan. Er zal een nieuwe oproep worden geplaatst, waarbij de sollicitanten gebonden zullen zijn aan de gestelde voorwaarden.

De kwestie van het bouwen van twee middenstands-woningen voor de secretaris en de directeur, wordt nader besproken.

Naast verbouwing van het woongedeelte Bijenhuis wordt overwogen ook nog een nieuwe woning te bouwen. Een commissie uit het Hoofdbestuur zal de situatie ter plaatse opnemen en het Hoofdbestuur van advies dienen.

Het is gebleken, dat het Bijenhuis behoefte heeft aan een bestelauto. Er zal getracht worden zo'n wagen aan te schaffen.

De Maandschriftofferten zijn bereids binnengekomen en de kosten lopen over het algemeen niet zover uiteen.

De Voorzitter wil zoveel mogelijk alles in Wageningen geconcentreerd zien. Hoofdzaak moet zijn een goed uitgevoerd orgaan.

Aangezien echter de wijze van uitvoering en de papier-soorten nogal uiteenlopen, zal aan de gegadigden op eenzelfde model en papiersoort nadere offerte worden gevraagd. De commissie van redactie wordt een en ander overgedragen.

Nog wordt goedgevonden op het Bijenhuis — wegens uitbreiding van de werkzaamheden — een nieuwe jonge kracht aan te stellen, die dienst kan doen in het pakhuis en op het kantoor.

Aan de filmcommissie wordt vergunning verleend een filmprojectieapparaat aan te schaffen. De film zal in het a.s. seizoen kunnen draaien.

Aan de Afdeling Assen zal een geschenk worden aangeboden voor de vele belangeloze werkzaamheden bij het 50-jarig feest der Vereniging.

Aan de Afdeling Nijmegen wordt voor de in te richten tentoonstelling annex bijenmarkt een crediet verleend van f 500.—.

Nog wordt de aandacht gevestigd op het Instituut, dat nu spoedig in werking zal moeten worden gesteld. Aan de voorbereiding van de organisatie zal nu de laatste hand worden gelegd en dan kan gestart worden.

„Bijentaal op Heyendaal”

Nationale Tentoonstelling en Bijenmarkt

„BIJ EN BLOM”

10—11—12 September 1948 op het landgoed

„Heyendaal” te Nijmegen

Op bovenstaande data zal door de afdeling Nijmegen een groots opgezette tentoonstelling met bijenmarkt worden gehouden.

Voor deze gebeurtenis heeft de afdeling de beschikking gekregen over het zo bij uitstek geschikte en uniek gelegen landgoed „Heyendaal” aan de St. Annastraat, alwaar nu reeds de hoveniers druk in de weer zijn het terrein voor deze tentoonstelling in gereedheid te brengen. Het eerste en voornaamste doel van deze tentoonstelling is het nut en het leven der homingbij te demonstreren en men heeft hier op het oog, dat leken op het gebied van bijenteelt, dit schone en rijke leven leren kennen.

Ook aan de jeugd is gedacht en er is een extra schooldag in voorbereiding waaraan, met medewerking der autoriteiten, alle leerlingen der oudste klassen van middelbare en lagere scholen zullen deelnemen. Terrecht hecht men in Nijmegen grote waarde aan de jeugd, om deze vooral hierde en begrip voor het bijenleven bij te brengen in de verwachting dat hetgeen op deze tentoonstelling wordt geleerd zal leiden tot een levendiger belangstelling voor het bijenleven bij de jongere generatie. Niet alleen voor de leek zal deze tentoonstelling boeiend zijn, maar ook voor de imkers zal het de moeite lonen om een bezoek te brengen om daardoor hun kennis te vermeerderen. Op nog nader vast te stellen uren zal de Heer H. van Gool, leraar bij het Rijksbijenteeltconsumentenclub te Hilburg, middels de radio-installatie op het terrein uitleg geven en door talloze demonstraties zal hij menig imker veel weten te leren.

De markt belooft nu reeds een succes te worden, men verwacht een grote aanvoer van heinde en verre en het aantal Engelse kastjes (z.g. marktkastjes) zal zeer groot zijn. Meerdere grote firma's op het bijenteeltgebied zullen op de markt vertegenwoordigd zijn met uitgebreide collecties imkersartikelen.

Aan de tentoonstelling zal voorts een grote verloting verbonden worden, waarvoor vele fraaie prijzen, ook bijen, bijenkasten en imkersartikelen beschikbaar zijn gesteld.

Doorlopend zullen er films over het bijenleven worden gedraaid en er zal een theetuin verruizen die gelegenheid tot verpozen biedt, terwijl er op geregelde tijden concerten worden gegeven.

Voor nadere gegevens of deelname kan men zich wenden tot uiterlijk 15 Juli a.s. tot het secretariaat van de commissie van voorbereiding, Thijmstraat 31 Nijmegen, alwaar men tevens de uitgebreide gids kan aanvragen.

Bedriegen de voortekenen niet, dan zal „Bij en Blom” niet alleen voor de afdeling Nijmegen, maar voor allen die belang stellen in het bijenleven, een immenfestijn worden van de eerste rang.

Moge velen naar Nijmegen trekken om daar hun kennis te verrijken en hun belangstelling te tonen voor het edele imkersvak.

RAPPORT

van de Commissie tot nazien van de boeken der diverse onderdelen over 1947 en notulen 1947

Aan de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

Mijne Heren.

Bij besluit van de Algemene Vergadering van 26 Sept. 1947 werden de afdelingen Appingedam en Assen aangewezen tot het vormen van de commissie voor het nazien van de rekeningen '47 en notulen '47.

Namens deze afdelingen hebben wij dat onderzoek verricht; wij hebben de eer U hierbij verslag van onze bevindingen te doen.

Daartoe gemachtigd door de afgevaardigden onzer afdelingen naar de Algemene Vergadering 1947, hebben wij de notulen dier Vergadering, zoals ze zijn gepubliceerd in het Maandschrift van Januari en Februari 1948, goedgekeurd.

In verband met het besluit van de Algemene Vergadering 1947 tot het aanstellen van een accountant voor het onderzoek van de boeken en daarnaast de kascommissie te belasten met de beoordeling van het financieel beleid van het Hoofdbestuur, hebben wij afgezien van het narekenen der boeken en het tellen van geld. Wel hebben wij ons verplicht geacht, de accountant, de heer W. H. van Mourik, enkele vragen te stellen omtrent de wijze, waarop hij zijn controle heeft uitgeoefend. Uit de beantwoording dezer vragen verkregen wij de overtuiging, dat de controle op serieuze wijze is geschied.

Een groot aantal posten van rekeningen en balansen, waarvan ons aanvankelijk de strekking niet duidelijk was, of de wijze van boeken ons onjuist voorkwam, werden op ons verzoek nader toegelicht door de heren Joustra, Van Mourik of Seuninga. Op grond van deze verkregen toelichtingen, welke volkomen bevredigend waren, en mede op grond van het door de heer Van Mourik aan de Vereniging uitgebrachte verslag, menen wij U te kunnen adviseren om de penningmeester en de directeur voor de gevoerde administratie decharge te verlenen.

Bij het beoordelen van het financieel beleid zijn wij er van uitgegaan, dat een juist financieel beleid dient te bestaan uit:

- a. het zo hoog mogelijk opvoeren van de inkomsten;
- b. het zo laag mogelijk houden van de onkosten;
- c. het zo nuttig mogelijk besteden van de beschikbare gelden.

Toetst men de ons voorgelegde rekening aan deze eisen, dan is het niet steeds mogelijk de verschillende posten onafhankelijk van elkaar te behandelen. Evenmin gelukt het, het financieel beleid te beoordelen, zonder af en toe het algemeen beleid te raken; wij hebben ons in dit opzicht, teneinde onze opdracht niet te overschrijden, tot het strikt noodzakelijkste beperkt.

Voorts menen wij dat uitgaven, welke reeds zijn goedgekeurd door de Algemene Vergadering, buiten onze beoordeling liggen.

Uitgaande van deze opvattingen, zijn wij gekomen tot de volgende opmerkingen:

A. Afdeling Vereniging.

De ontvangstposten „quotum en verspreide leden” kunnen worden verhoogd door een vergroting van het ledental. Te dien einde zou een voortdurende propaganda moeten worden gevoerd en zou in het bijzonder in woord en geschrift méér, en bij herhaling, ruchtbaarheid moeten worden gegeven aan het antwoord op de vraag: „Wat doet de Vereniging eigenlijk voor de leden”. Waar ledenwerving door afdelingsbesturen of door actieve leden kan gebeuren, dient dit door het Hoofdbestuur, c.q. het Secretariaat, worden aangemoedigd door verstrekking van voorlichting en van propagandamateriaal. Het Maandschrift kan hiertoe op weinig kostbare wijze bij voortdurend gelegenheid bieden.

De ontvangstpost „advertenties” is te laag als gevolg van de in 1947 geldende lage tarieven.

Met instemming hebben wij vernomen dat deze tarieven in 1948 meer in overeenstemming zijn gebracht met de hiervoor algemeen geldende normen.

De uitgaven voor het Maandschrift hebben, ongeacht de kosten van redactie en met aftrek van de ontvangsten aan advertenties, rond f 24000.— bedragen. Moge dit bedrag, gezien als uitgave van rond f 1.— per lid, niet hoog schijnen, het is niettemin 40% van het leden-quotum. Het opvoeren van het aantal

advertenties zou, wegens de huidige papierschaarste, slechts mogelijk zijn ten koste van de ruimte voor het redactionele gedeelte en komt dus voorlopig niet in aanmerking. Door de uitgave in handen te geven van een particuliere uitgever zouden, volgens door de heer Joustra gedane informaties, de baten voor de vereniging niet worden verhoogd. Toch dient o.i. te worden gestreefd naar een meer commercieel opgezette uitgave, opdat, zonder inhoud en uiterlijk aanzien van het Maandschrift te schaden (integendeel!), de kosten zouden worden verlaagd.

De uitgaven aan salarissen, pensioenbijdragen, enz. achten wij verantwoord, omdat, wil men van ambtenaren en beambten algehele toewijding verlangen, dit met behoorlijke arbeidsvoorwaarden dient te worden gehonoreerd.

De onkosten van het Hoofdbestuur zijn ons nader toegelicht. Temeer waar deze kosten gedeeltelijk ontstaan door bezoeken van Hoofdbestuurleden aan afdelingen, welke bezoeken een propagandistische waarde kunnen hebben, kunnen wij ons met deze post verenigen.

De reis- en verblijfkosten van de secretaris-penningmeester vormen een onvermijdelijke uitgave, omdat het o.i. noodzakelijk is, dat het persoonlijk contact tussen deze functionarissen en de leden wordt bevorderd. Hoewel wij er ons rekenschap van geven, dat het aantal werkdagen onvoldoende is om iedere afdeling ook slechts eens per jaar te bezoeken, zouden wij toch, alweer uit een oogpunt van propaganda, het bezoek van de secretaris aan afdelings- of groepsvergaderingen gaarne zien bevorderd. Intussen lijkt ons het voornemen, om de nieuwe secretaris te Wageningen te doen wonen, enige bezuiniging te kunnen geven op de reis- en verblijfkosten.

De overige posten van de afdelingsverenigingen geven ons geen aanleiding tot opmerkingen.

B. Afdeling Handel.

Met verwondering hebben wij geconstateerd, dat de afdeling handel, hoewel de exploitatierekening een voordelig saldo aangeeft, in feite over 1947 een verlies heeft opgeleverd (de eenmalige uitkering oorlogsschade kan n.l. niet als handelswinst worden aangemerkt).

Hoewel deze afdeling niet in de eerste plaats het maken van winst ten doel heeft, doch veeleer is ingesteld om de leden kwaliteitsartikelen tegen redelijke prijs beschikbaar te stellen en tegelijk een prijsregulering invloed op de vrije handel uit te oefenen, achten wij het toch geoorloofd dat een redelijke winst wordt gemaakt. Zelfs kan een normale handelswinst noodzakelijk worden genoemd om te voorkomen, dat de particuliere handelaren een min of meer oneerlijke concurrentie zou worden aangedaan.

Daar een winst op de afdeling handel tenslotte de Vereniging en uiteindelijk de leden weer ten goede komt, menen wij, dat deze door het vergroten van de omzet in de toekomst moet worden verhoogd. Dit kan o.a. worden bereikt door reclame, met name door het verspreiden van een goed uitgevoerde prijscourant, waarop regelmatig aanvullingen worden gepubliceerd.

Ook vertegenwoordiging op de bijenmarkten zou de verkoop bevorderen, terwijl de mogelijkheid van het vestigen van depots in de meer afgelegen plaatsen van het land onder het oog zou kunnen worden gezien. Voorts dienen op de afdelingsvergaderingen door het bestuur behalve artikelen uit de particuliere handel toch op zijn minst ook de artikelen van het „Bijenhuis” te worden aangeboden. Dat de aard van de te verhandelen artikelen aan hoge, en waar gewenst ook aan de modernste eisen moet voldoen, spreekt vanzelf.

Met genoegen hebben wij de indruk ontvangen, dat de waarnemend directeur gaarne alles zal doen om de afdeling Handel beter te doen floreren en dat hij reeds, niet zonder succes, in deze richting werkzaam is. Zouden aanvankelijk de te beramen maatregelen enig geld kosten, dan moge men bedenken, dat de Cost vóór de baet uitgaat.

De afzonderlijke posten van de afdeling Handel

geven ons, na de ons gegeven toelichtingen, geen aanleiding tot verdere opmerkingen.

C. Afdeling Sulker.

De uitkomsten dezer afdeling zijn bevredigend. In het bijzonder de ruime afschrijvingen en de geringe waarde waarvoor de gebouwen en installaties op de balans voorkomen, alsmede het voor afschrijving zakken gereserveerde bedrag, wekken vertrouwen.

Enkele posten werden ons nader toegelicht, waarna wij met de overgelegde rekening en balans accoord gaan.

D. Afdeling Assurantie.

Mede omdat deze afdeling thans wordt opgeheven, heeft de rekening ervan ons geen aanleiding tot opmerkingen gegeven.

Tenslotte hebben wij nagegaan, hoe het door de leden in 1947 opgebrachte bedrag is besteed. Uiteraard kon dit slechts een globale berekening zijn, terwijl de afdeling Handel daarbij buiten beschouwing is gelaten.

Het bleek ons dan, dat van het door de leden afgedragen bedrag 60% is besteed ten behoeve van de bijteelt of van de leden rechtstreeks, dat 21% is bestemd tot kapitaalvermeerdering en reserves (afschrijvingen) en dat dus 19% zijn gebruikt voor algemene verenigingskosten e.d.

Houdt men daarbij in het oog, dat deze 19% geenszins als verlies zijn te beschouwen, doch dat enkel het bestaan van een krachtige vereniging de belangen van de bijenhouders gunstig kan beïnvloeden, dan menen wij dat de hier gegeven percentages alleszins bevredigend zijn.

Resumerende, verklaren wij, dat wij het financieel beleid hebben goedgekeurd, doch dat wij het H.B. aanbevelen, overeenkomstig bovenstaande opmerkingen, om:

- 1e. een voortdurende actie te voeren voor ledenwerving en leden-behoud;
- 2e. na te gaan, of de kosten voor het Maandschrift kunnen worden verlaagd, zonder nochtans schade te doen aan de inhoud ervan;
- 3e. middelen te beramen, om de afdeling Handel tot meer bloei te brengen.

Voor de afdeling Assen:

R. PEDDEMORS.

Voor de afdeling Appingedam:

J. L. VAN SLOTEN.

Juni 1948.

Afdelingsberichten

AFDELING AMERSFOORT. Ledenvergadering, gehouden op 3 Juni. De opkomst was nog niet bepaald schitterend, 35 personen, plm. een-vierde der leden. Bij de opening der vergadering bracht de voorzitter dank aan de Commissie voor de Bijenmarkt, die geslaagd is, vooral door de goede organisatie; aan „Ons Belang”, voor het afstaan van de tuin voor dit doel, en eveneens aan de Reiscommissie naar de boomgaarden, voor hun opofferingen. Verder een felicitatie aan dhr. Van Drie, bij zijn slagen voor practisch imker; wij hebben hiermede een bevoegde in ons midden, een aansporing voor de anderen.

18, 19 en 20 Augustus zal te Putten een tentoonstelling worden gehouden, welke in de belangstelling der leden werd aanbevolen.

De keurige notulen werden zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd. De Kascommissie had de zaken bij de penningmeester in orde bevonden.

Voor de Algemene Vergadering, 16 Juli te Utrecht, werd een afgevaardigde en plaatsvervanger aangewezen. Voor

de agenda-punten werd een bindend mandaat gegeven. Overigens naar bevinding.

Begin September zal hier een landbouwtentoonstelling worden gehouden. Aan de afdeling werd medewerking verzocht, waaraan gevolg gegeven zal worden. Een commissie van 6 personen stelde zich hiervoor beschikbaar. Voor de uitvoering werd de steun van de overige leden gevraagd.

Besloten werd een najaars bijen- en honingmarkt te houden op 6 Augustus; de nog niet ontbonden marktcommissie stelde zich hiervoor beschikbaar. Het marktgeld werd op 10 cent per volk bepaald, terwijl voor de grootste drie inzendingen prijzen werden vastgesteld. Als propaganda werd gedacht, op de markt te Veenendaal biljetten op te hangen.

Voor het uitlenen van de honingslinger werd de huur vastgesteld. Voor dezelfde huurder: 1e dag f 0.50, 2e dag f 1.00, 3e dag f 2.00.

Voor een praatje over het reizen naar het fruit bleef geen tijd beschikbaar, zodat om 10.45 uur deze gezellige vergadering een einde moest hebben.

AFDELING BEETSTERZWAAG EN OMSTREKEN hield 29 Mei haar voorjaarsvergadering. De Kascontrolecommissie rapporteerde, dat de boeken over 1947 in de beste orde waren bevonden.

Uit het jaarverslag van de secretaris-penningmeester bleek o.a. dat het aantal leden was toegenomen tot 91.

Er werd besloten, evenals voorgaande jaren, ook nu weer in Juni, bij genoegzame deelname, een praktische cursus te houden op de lesbijenstand van onze afdeling, onder de deskundige leiding van onze secretaris, dhr. A. Keetlapper.

De volgens rooster aftredende bestuursleden W. Edema en A. Adema werden herkozen.

Nadat in vorige vergaderingen steeds weer was aangedrongen op het instellen van een bijenmarkt, werd in deze vergadering met algemene stemmen besloten 27 Juli a.s. in Drachten de eerste bijenmarkt te houden, in de hoop, dat kopers en verkopers uit geheel Friesland hiervan mogen profiteren.

Tenslotte werd tot afgevaardigde naar de Algemene Vergadering te Utrecht gekozen dhr. A. Keetlapper, met als plaatsvervanger dhr. H. Kielstra.

De resultaten van het koolzaad bleken over het algemeen niet overweldigend te zijn. Er werd geklaagd dat men, wegens het wachten op de laatste bespuiting, telaat was gekomen, terwijl het droge weer de bloei te snel deed verlopen.

AFDELING SLAGHAREN. In café Klein Herenbrink kwamen de imkers bijeen om de lang verwachte tabak in ontvangst te nemen.

Door het vertrek van dhr. S. Syderius naar Apeldoorn, in verband met zijn benoeming tot leraar bij de Tuinbouwvoorlichtingsdienst, en het bedanken van dhr. A. Sportel, waren twee vacatures ontstaan. In hun plaats werden gekozen de heren H. Mecklenfeld te Slagharen en H. Klein Herenbrink te Keiendorp. In hartelijke bewoordingen dankte de voorzitter, dhr. R. Bril, de aftredende secretaris-penningmeester, dhr. S. Syderius, voor het vele werk dat hij voor Slagharen en in het bijzonder voor de bijenteelt gedaan heeft en wenste hem in zijn nieuwe standplaats Apeldoorn, alle goeds toe. (Wij ook! Red.)

AFDELING WESTLAND. Van de Afdeling Westland merkt u in de afdelingsberichten niet veel. En toch betekent dit niet dat we hier stil zitten. Met de regelmaat van een klok hebben we van September tot en met Mei elke derde Vrijdag in de maand onze ledenvergadering en ik behoeft u slechts sprekers te noemen als Dr. Peeters, dhr. de Roever, Dr. Brouwer, de korfspecialist dhr. Slot, om u te tonen dat er belangstelling bestaat op elk gebied, als het onze bijen betreft; onze mevrouw Casparé en onze heer Popken noem ik dan nog niet eens, hoewel ook deze profeten in hun eigen afdeling geëerd worden.

Onze afdeling groeit en bloeit. Door het afvallen van wat „tabaksleden“ verminderde destijds het ledenaantal wat. Toch is het ledental alweer tot boven de 200 gestegen.

De afdeling Den Haag is onze „goede buur“; de verstandhouding is prima, hetgeen al moge blijken uit het feit

dat we samen als gastvrouw zullen optreden bij de Imkersdag 1948.

Maar daarover wilde ik het niet hebben. Ik wilde onze „verre vrienden“ iets anders vertellen. Onze voorzitter, de heer Wagner, hield enkele maanden geleden voor een Brabantse afdeling een lezing. Het was, zoals hij zei, een lollige avond. Bij het scheiden van de markt werd hem een groot pak overhandigd. Wat er uit kwam? Een overheerlijke koek van flinke afmetingen. In die koek was de nodige honing verwerkt. Het bleek, dat elk lid per jaar een potje honing aan de afdeling afstond, waardoor het mogelijk was iets dergelijks te doen.

Ook onze afdeling heeft daarna besloten dit voorbeeld te volgen, onder het motto: „Beschouw uw afdeling als uw beste vriend en sta met blij gemoed een potje honing af“ (voor leden met 10 of meer volken 2 potjes). Er zit iets aardigs in en het verstevigt de band met de afdeling. Het is bovendien voor het bestuur zo prettig, in sommige gevallen eens een enkel potje te kunnen geven aan iemand die iets voor de afdeling doet.

Elk lid verneemt later waar zijn honing naar toe is gegaan. En wat we doen met de honing die op het eind van het jaar nog over is? We stellen ons voor die op een of andere wijze te verloten, waardoor de afdelingskas wat wordt gespekt.

De eerste potten zijn binnengebracht en ik geloof zeker, dat onze leden niet voor de Brabanders zullen onderdoen. Of het succes groot zal zijn? Ik garandeer het u. Maar vraagt u ons dat nog even op 3 September in Den Haag, op onze Imkersdag, dan zien we u toch!

Tot 3 September dus!! DAALDER, secr.-penningm.

AFDELING ZELHEM. Deze maand overleed op 98-jarige leeftijd, het oudste lid van onze afdeling, dhr. J. Hanskamp te Zelhem. Hij ruste in vrede. **HET BESTUUR.**

AFD. HOLTEN. Op 24 Februari vertoonde de heer v. d. Broek uit Soesterberg voor onze afdeling de film „Een reis naar het vaderland der Krainerbij“. Na een korte inleiding over de Krainerbij en werkwijze met het Krainerkastje, werd overgegaan tot het vertonen van de reeds aan vele imkers bekende film naar het land der Krainerbij.

Standen van honderden volken, het verzendklaar maken van volken en koninginnen, het reizen naar de drachtvelden, plaatselijke gebruiken, van alles laat de film ons zien. Vooral de gedeelten kleurenfilm waren prachtig. Op de terugreis worden nog verschillende bijenstanden bezocht. Al met al een prachtige film, waarvoor de voorzitter de heer v. d. Broek hartelijk dank bracht. De talrijke bezoekers keerden dan ook voldaan huiswaarts.

AFD. ROTTERDAM. Maandag 1 Maart vergaderde de Afdeling Rotterdam in Café-Restaurant „Caland West“. De voorzitter heette de leden hartelijk welkom, alsmede de vertegenwoordigers van de omliggende afdelingen. Daarna wendde hij zich in het bijzonder tot de spreker van deze avond, de heer O. de Bruin uit Utrecht, die hij dank bracht voor de bereidwilligheid om voor onze afdeling een lezing te willen houden.

De heer de Bruin had als onderwerp een bespreking over het stuifmeel: 1. de samenstelling; 2. de invloed op het broednest; 3. vervangingsstoffen.

Hoewel de rede uitsluitend wetenschappelijk was en geheel op scheikundig onderzoek berustte, had de spreker toch de volle aandacht van de vergadering. Bovendien werd de behandelde stof door zelfgemaakte tabellen en grafische voorstellingen verduidelijkt, hetgeen het inzicht van de vergadering niet weinig ten goede kwam.

In de pauze werden verschillende demonstratietoestellen getoond, o.a. stuifmeelvalen, foto's van stuifmeelkorrels, terwijl ook enige microscopen waren opgesteld, waardoor de vorm van het stuifmeel duidelijk kon worden waargenomen. Van de gelegenheid tot vragen stellen werd een ruim gebruik gemaakt.

Tenslotte bracht de voorzitter de heer de Bruin dank voor zijn buitengewoon interessant betoog, hetgeen door een levendig applaus door de aanwezigen werd onderstreept.

(Vervolg afdelingsberichten op pag. 111)

(Vervolg van pag. 102)

met behulp van een poederspuit elk raam met de er op zittende bijen, ter weerszijden luchtig met bloem van zwavel behandeld. Ook over de bodem der kasten, nadat deze vooraf gereinigd zijn, de kastwanden, afdekplankjes, kleedjes, wordt bloem van zwavel geblazen. Men kan zich ook behelpen met een rond of vierkant blikken doosje, na vooraf een 10-tal gaatjes in het dekseltje gemaakt te hebben. Ook hiermede kan men de bijen uitstekend bestuiven.

In het bekende Franse bijentijdschrift „L'Apiculteur” van Maart '48 maakt men de lezers ook op bloem van zwavel, als een eenvoudig middel ter bestrijding en voorkoming van Acariose of Meiziekte attent. Aangeraden wordt, in 't voorjaar met behulp van een poederspuit bloem van zwavel door het vlieg gat te blazen. De heer E. Baudu, die in genoemd tijdschrift de rubriek voor de beginnende imkers verzorgt, schrijft, dat volgens de studies, gemaakt door Madame Maurizio, op grond van de onderzoeken van Dr. Morgenthaller te Liebefeld, de Meiziekte veroorzaakt zou worden door parasieten (acarions), welke gedurende de winter leven op de plaats, waar de vleugels der volwassen bijen in het bijenlichaam staan geplant en dat deze parasieten door bloem van zwavel worden vernietigd.

Vervolgens wordt ook nog een bevinding van abbé Bazard aangehaald, die een eetlepel keukenzout tussen de raampjes strooit. „Sedert ik dit eenvoudige middel gebruik”, zegt hij, „heb ik nooit meer Meiziekte bij mijn volken geconstateerd.”

In het Meinummer '48 vestigt Dr. Moreaux, directeur du Laboratoire de Recherches Apicoles de l'Institut Agricole, Nancy, eveneens de aandacht der imkers op de goede werking van bloem van zwavel ter bestrijding en voorkoming der Meiziekte. Hij schrijft: „enige jaren geleden werd ik geroepen enige bijenvolken te onderzoeken, deel uitmakende van de bijenstand van een Weeshuis te Meurthe-et-Moselle. De volken waren sterk aangetast door Acariose. Intussen was men daar op de idee gekomen, te trachten, beide kolonies nog te redden. Elke morgen nadat de bijen begonnen uit te vliegen, strooide men bloem van zwavel op de vliegplank en wel zo, dat de bijen door de zwavelbloempoeier moesten marcheren alvorens te kunnen starten. Na de 15de dag waren de ziekteverschijnselen totaal verdwenen.” Dr. Moreaux schrijft verder, dat hij door proeven op het laboratorium geconstateerd heeft, dat de levende bijen, die hij onderzocht van de beide behandelde volken, voor het grootste gedeelte geen parasietendraagsters meer waren en dat de parasieten, die nog in de tacheeën (ademhalingsorganen) voorkwamen, waren gedood. Dr. Moreaux raadt bloem van zwavel ter bestrijding en voorkoming der Meiziekte ten zeerste aan.

Bloem van zwavel is bij elke drogist verkrijgbaar en bewaart men het beste in een goed gesloten jam-pot. Heeft men de beschikking over een bruinkeurde pot — zoveel beter.

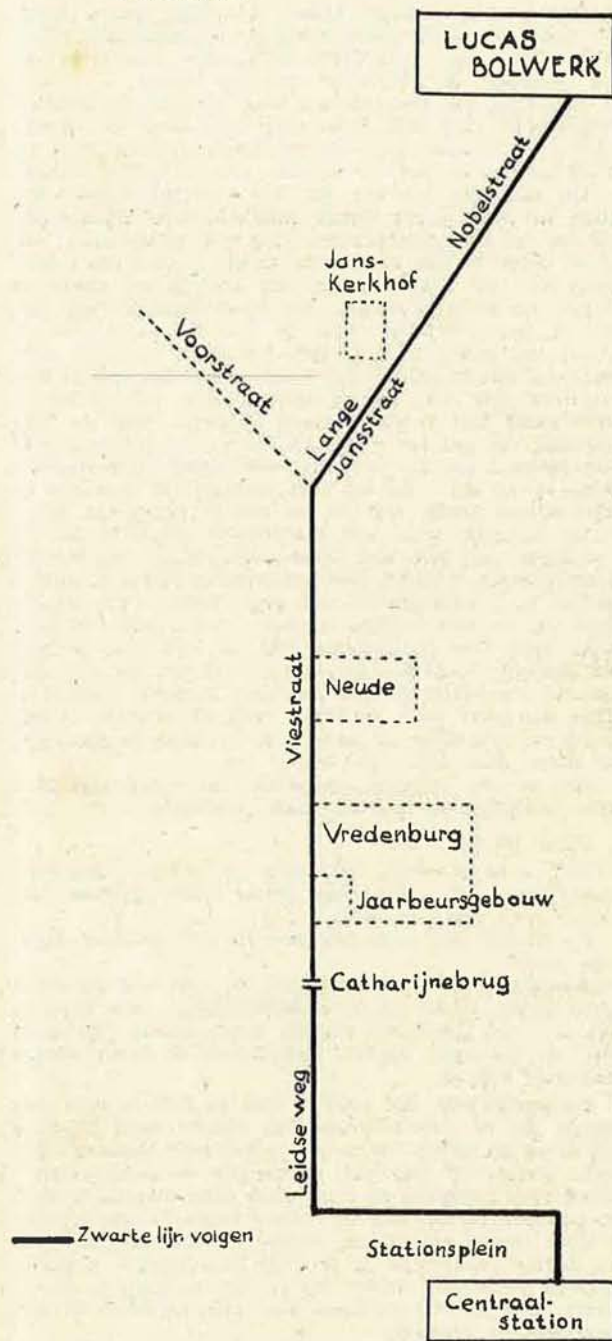
Past dit eenvoudige middel bij bestrijding der Meiziekte ook eens toe en maakt van Uw bevindingen melding in het Maandschrift.

Borne (O.).

Hoe kom ik bij Esplanade?

Te voet: plm. 20 minuten

Bus: Lijn 2

Agenda: Bijenmarkten enz.

- 8, 9, 10 Juli **Sommelsdijk** (landbouwtentoonstelling en bijenteelt).
- 13 Juli **Veenendaal**, Nieuwe weg (bijenmarkt).
- 20 Juli **De Wijk**, achter Café Centraal (bijenmarkt).
- 24 Juli **Borculo**, Voetbalterrein Geesterse Binnenweg (bijen- en honingmarkt).
- 27 Juli **Drachten**, Markterrein (bijenmarkt).
- 6 Aug. **Amersfoort**, Bergstraat, terrein wijlen notaris Schreuder (bijen- en honingmarkt).

18, 19, 20 Aug. **Putten** (nationale landbouw- en bijententoonstelling).

1, 3, 4 Sept. **Amersfoort**, Leusderweg (nationale landbouw- en bijententoonstelling).

3 Sept. **DEN HAAG, DIERENTUIN** (19de Nederlandse Imkersdag).

10, 11, 12 Sept. **Nijmegen**, Landgoed Heijendaal (tentoonstelling en bijenmarkt).

N.B. De markten vangen ongeveer 9 uur aan. Bezoek en aanvoer zeer welkom.

Het Haakje waar de Kan aan hangt

„Bussekruyt”

Het deed me bepaald goed, dat mijn epistel onder dit opschrift zelfs internationale belangstelling had, maar toch! Ja — eigenlijk zitten die „hoofdpijn” en dat „lichtjes” en „zachtjes” me erg dwars.

Wel foel, wel foel, en dat voor iemand wiens ambt medebrengt, dat men hem elke dag weer om goede raad komt vragen en waarvan men verwacht, dat hij voorzichtig is dan de moeder van de porceleinkast.

En dat voor iemand, die een veertigtal jaren geleden al zo'n goede beurt maakte voor natuurlijke historie op een eindexamen, toen zijn examiner ook imker bleek te zijn en het natuurlijk over bijen (vliesvleugelen) en kasten ging. En kon ik nu maar de dingen zo smeugig zeggen als onze Zuiderburen, dan zou ik hem vertellen van de garagehouder, die in 3 jaar tijd van 1 op 6 volken kwam en toen de zaak maar opruimde omdat hij, bang was, dat het er het volgende jaar wel twaalf zouden zijn, terwijl hij er nooit meer dan 2 had moeten hebben; van de timmerman, die het tot 9 bracht eer hij hoofdpijn kreeg. Van iemand anders van mijn kennissen voor wie die grens op 10 lag; die hij heel voorspoedig bereikte en mijn advies vroeg wat er nu moest gebeuren, maar die ik, tot mijn spijt, niet kon helpen omdat ik die afleveringen van het maandblad waarin ik een tiental jaren geleden schreef, had uitgeleend aan een imker, die ze zo buitengewoon op prijs stelde, dat hij ze altijd bij de hand wilde houden. Die kennis is toen maar naar Canada gegaan. En ja, dan zou ik hem een gezapig verhaal doen van de dokter, die het met een hlf uur vrije tijd per dag tot 22 heeft gebracht. Maar die heeft geen hoofdpijn, wel zijn vrouw en zijn burens en mogelijk, als het er 44 worden, krijgen zijn patiënten daar ook wat hinder van.

En al die mensen imkerden in hoofdzaak met halve hoogfels en zonder vaste methode.

Maar nu ter zake:

Het is zo jammer, dat velen na enkele teleurstellende jaren het bijenhouden maar weer opgeven. Zij waren geen baas in huis.

De dingen zijn dan ook anders dan de heer Matthis denkt.

Hoofdzak is, dat men niet op de honingkamers moet letten, maar op de broedkamers; deze bepalen wat er moet gebeuren, daarin moet steeds legruimte voor de koningin blijven, het broednest moet steeds gebroken blijven.

De fouten zijn, dat men te laat en (of) te snel omhangt. In de hele-raamskasten steeds weer 3 of 4 ramen en zo nodig boven aanvullen met blokken. Die grote gaten bij algeheel omhangen, werken slecht; als er zwermneiging is, remt men deze daarmede niet, integendeel, terwijl aan de andere kant de broedaanzet er door wordt vertraagd, vooral in het voorjaar. Na het eerste omhangen is het bij hele ramen gewenst onderin de ledige ramen om en om te hangen en de eerste keer om er althans een paar midden in het broednest te brengen.

Men is bij de door mij genoemde methode bij hele-raamskasten te vroeg aan het einde met omhangen, ook al omdat men niet vroeg genoeg kan oogsten. Er moet dan een derde bak bij, waardoor de kast eigenlijk te groot wordt, maar wat door blokken te gebruiken, aardig goed te maken is. Ik zelf heb geëxperimenteerd met 2 maal 12 ramen, maar voor dit doel zijn 3 maal 8 ramen beter. Men bedenke wel, dat men het er nooit toe mag laten komen tot de gehele honingruimte tegelijk geslingerd kan worden; dan is het beneden al veel te vol geworden.

Bij mijn halve-raamskasten, 5 of 6 maal 8, heb ik de navolgende voordelen: geen blokken, geen draadspannen; omhangen gaat gemakkelijker, daar de bijen bij flink beroken naar de onderste bak trekken,

geen kluiten bijen aan de raampjes, gehele bakken tegelijk slingeren en rijpere honing, terughangen bij slechte oogst gaat beter, minder verlies van koninginnen bij reis en behandeling.

Het omhangen is m.i. een eenvoudige handeling, die iedere beginnening kan doen. Ik werk als volgt: alle bakken boven het rooster tegelijk wegnemen en wegzetten, dek blijft er op, bijen door flink beroken in broedkamers naar beneden drijven, aan elke kant van de bovenste broedkamer 3 raampjes achtereenvolgens licht afvegen, rest van de bijen met tik op de pols afschudden, waarbij men heus niet op de laatste behoefte te letten, wegzetten in ledige rand, beide randen aanvullen met ledige raampjes, rooster er op, andere bak boven het rooster, rest van de honingruimte er op. Het komt mij voor, dat deze behandeling door elke beginnening zonder vakkennis kan worden verricht, en deze zal niet meer dan 10 minuten nemen als men wat geroutineerder is.

Bij het omhangen zie ik tegelijk wel of er al dan niet doppen met eitjes of larven zijn gevormd; als dat het geval niet is, behoef ik ook niet naar de onderste broedbak om te zien en kijk ik gewoonlijk ook niet meer om naar de eerder omgehangen raampjes. (Vandaar het „oogje houden”).

Die bovenste broedbak is mijn barometer, met natuurlijk het gedrag van de bijen; als daarin geen doppen zijn gevormd, zal het al een hoge uitzondering zijn, dat ze boven het rooster of in de onderste bak wel aanwezig zijn. Indien daarin wel doppen zijn moet alles, dus ook de eerder omgehangen raampjes, worden gecontroleerd, wat ook het geval is als de bijen wat vreemd doen, bijvoorbeeld als er ook maar enkele voorhangen.

Ik heb geen bijzonder zwermgrage volken, er loopt een Italiaans streepje door. Voorgaande jaar had ik daarin, in één van de 4 kasten dopvorming, hetgeen ik nodig had voor het fokken der jonge koninginnen en eenmaal een jonge koningin boven het rooster in een andere kast, die — toen ik de kast opende — voor het afnemen van een honingkamer naar boven kwam lopen, tegen de rook in, zoals men dat wel bij darren ziet. De rest van de doppen bleek te zijn afgebeten; in de broedkamer was alles normaal; een vrij zonderling geval dus, hoewel stille verwisseling in deze, altijd betrekkelijk ledige, kasten geen uitzondering is.

En dat, terwijl ik een zeer drukke werkkring heb en vaak een inspectie van de bijen, of behandeling daarvan, waarop het bijna altijd neerkomt enkele dagen moet uitstellen. Zoals gezegd: natuurlijk is er routine voor nodig om aan te voelen wanneer men weer om moet hangen. Ik meen dan ook per kast niet meer en per K.G. honing belangrijk minder tijd aan mijn bijen te besteden, dan mijn collega's in de omgeving.

En nu is m.i. de halfhoogfelkast nog wel bruikbaar in streken met een bepaald goede vroege dracht, maar dan moet men deze willen gebruiken zoals dat gedacht is en waarvoor ze gemaakt werd. Als het daarvoor tijd is zet men het hoogfel op en laat de rest maar gaan. Dat halve hoogfel komt dan wel vol, met nog een paar kantramen en men verkoopt de zwermen. Men heeft dan honing en een aardige opbrengst van de zwermen. (Voor al geen uitbreiding eer men „vakkewaa” is, daarmede bederft men alles, en de beginnening weet niet, dat deze grens zo nauw ligt.) Men moet er echter niet mede willen „imkeren”.

Ook een goede methode en een goede raad, maar waarmede maar watige imkers gebaat zullen willen zijn. Men heeft nu eenmaal zo af en toe liever hoofdpijn.

In Amerika is op 27 Februari j.l. plotseling overleden Dr. Watson. Over zijn werk hebben in de laatste tijd in de bijenteelt-tijdschriften van de gehele wereld artikelen gestaan. Hij is namelijk de man, die het kunstmatig bevruchten van de koningin heeft mogelijk gemaakt. Hij is 7 September 1876 te Cuba in de staat New-York geboren.

Deze mededeling komt voor in het American Bee-journal van 1948/4 en een aantal vooraanstaande geleerden en bijenhouders hebben het werk van de overledene in een reeks bijdragen herdacht. Ik wil hetgeen Dr. O. W. Park schrijft, hier laten volgen:

Lloyd Watson's belangstelling in bijen gaat terug naar onderzoekingen in zijn jongensjaren, toen honing en suiker van de esdoorn regelmatige oogsten waren op de vee-farm der Watsons in het Westen van de Staat New-York. Het maken van kasten, raampjes en secties maakte hem al vroeg vertrouwd met het gebruik van gereedschap, hetgeen later vruchten zou dragen bij het maken van artistieke meubelen en ten slotte het vervaardigen der uiterst fijne instrumenten om de koningin te bevruchten. Aldus werd een zekere fundering gelegd voor het levenswerk en de buitengewone prestatie van onze geachte vriend en collega.

Watson zou misschien nooit in de bijenhouders-wereld bekend zijn geworden, als hij niet met proefnemingen op pluimvee was begonnen. Hieraan werkte hij in de periode van 1906 tot 1909 en slaagde in kunstmatige bevruchting van vogels, met genoeg succes om zijn naam bekend te maken. Nu het met vogels gelukt was, waarom niet met bijen.

Begrijpende, dat merkbare verbetering van het bijenras onmogelijk is, als men de paring niet beheerst, werd het verlangen dit grote probleem op te lossen, een ware obsessie. In zijn langdurig en onvermoeid werk werd hij steeds geholpen en aangemoedigd door zijn kundige en trouwe vrouw. Studerende voor de titel van Doctor in de filosofie aan de Cornell-Universiteit deelde hij de Deken zijn diepgeworteld verlangen mede om als onderwerp van zijn dissertatie de erfelijkheidsleer der honingbij te bewerken. Hierop antwoordde de Deken, dat, aangezien men de paring der honingbij niet in zijn macht heeft, zo'n onderwerp onmogelijk zou zijn op te lossen. Watson's snelle antwoord was, dat hij de weg zou vinden om de paring wel te beheersen, waarop de Deken hem voor een onverbetterlijke optimist uitmaakte.

Toen Watson tenslotte in staat was zijn techniek ter voldoening van een commissie van de Hogeschool te demonstreren, wenste de Deken hem met tranen in de ogen geluk en merkte op: Ik ben blij, dat anderen je meer behulpzaam zijn geweest dan ik het was.

Op grond van deze demonstraties en andere bewijzen van succes in de beheersing van de paring van de honingbij, werd hem de titel van Ph.D. verleend in het voorjaar 1927.

Dr. Watson demonstreerde zijn methode voor verschillende belangstellende groepen, waaronder genoemd moet worden een vergadering van bijenhouders uit verschillende staten in Augustus 1927. Verscheidene honderden imkers en een aantal onderzoekers waren daar verzameld om voor het eerste deze, een nieuw tijdperk openende techniek, te aanschouwen.

Dr. Watson streefde er steeds naar, en niet zonder succes, om zijn werkwijze en instrumenten te verbeteren. In zijn laatste uur (hij kon moeilijk vermoeden, dat het zijn laatste uur was) werd er lang gesproken over een nieuwe micro-spuut, welke hij de vorige dag voltooid had en over enige volkomen nieuwe gedachten, die hij had over het verbeteren van het ras.

Welbekende onderzoekers in de verste uithoeken der wereld verzochten hem dringend hun de instrumenten en gebruikswijze om de operatie te volbrengen, toe te zenden. Het kostte hem vaak veel tijd en

kosten om hieraan te voldoen, maar zij werden steeds uitvoerig onderricht.

Als een gevolg van zijn edelmoedigheid om al zijn krachten en bekwaamheid in te zetten is het te verwachten, dat het doel, dat hij voor ogen had, namelijk het verbeteren van het bijenras door anderen zal worden bereikt in een niet te ver liggende toekomst. Verschillende onderzoekers, die Dr. Watson's werk als een springplank hebben gebruikt, hebben reeds belangrijke bijdragen geleverd en ik waag het te zeggen, dat de stuwende kracht voor de verbetering van ons bijenras, door Dr. Watson geleverd, een volledig succes binnen niet te lange tijd ten gevolge zal hebben."

In hetzelfde tijdschrift schrijft een andere Amerikaanse geleerde (Farrar) over het apparaat, waarmee de kunstmatige bevruchting wordt verkregen. Uit dit atikel het volgende:

Watson vertoonde in 1926 zijn instrument, maar eerst in 1944 slaagde men er in een kunstmatig bevruchte koningin aan het hoofd van een bijenvolk te hebben. Er is weinig kans, dat het kunstmatige bevruchten rechtstreeks door de handel zal worden toegepast bij het kweken van koninginnen. Echter voor het ontwikkelen, testen en instandhouden van prima volken is deze methode noodzakelijk. Veel geleerden hebben hun aandacht hieraan gewijd, maar Harry Laidlaw, Otte Mackensen en William C. Roberts hebben de tegenwoordige werkwijze mogelijk gemaakt. Deze geleerden zijn aan verschillende hogescholen nog steeds met dit onderwerp bezig.

Door de beide laatste geleerden (Febr. 1948) werd het toestel, waarvan een afbeelding in ons Groentje heeft gestaan, vervaardigd. De Universiteit van Wisconsin heeft het mogelijk gemaakt, dat dit apparaat thans in de handel is voor inrichtingen en voor particulieren over de gehele wereld ten voordele van de bijenteelt.

Er waren nog bezwaren. Een kunstmatig bevruchte koningin begon eerst 2 tot 5 weken later dan een normaal bevruchte moer met het leggen van eitjes. Dit betekent tijdverlies, maar ook kans dat de koningin in de nucleï verloren gaat. (nucleï-bevruchtingskastje). In de zomer van 1944 vond Mackensen, dat het gebruik van koolzuurgas als verdoving tijdens het bevruchten, het eierleggen prikkelde. Deze koninginnen begonnen 10 à 17 dagen na de geboorte te leggen, dit is gelijk met normaal bevruchte moeren. In het volgend voorjaar constateerde hij dat een koningin, na een verdoving, zonder dat kunstmatige bevruchting had plaats gevonden, begon te leggen.

Deze ontdekking maakt het mogelijk om darren van onbevruchte koninginnen te krijgen, waardoor later zelfbevruchting van deze koninginnen met het zaad van haar eigen zoons mogelijk is.

Watson gebruikte voor zijn spuitjes glas; uren, zelfs dagen waren voor het maken nodig en deze instrumenten braken dan soms bij het eerste gebruik. Roberts heeft met succes plastic toegepast.

Het artikel eindigt met een lijst van 15 werken over dit onderwerp, waarvan ik slechts het volgende noteer: Mackensen en Roberts — Een handleiding voor kunstmatige bevruchting van bijenkoninginnen. Februari 1948.

In de V.S. is de American Bee-breeders Association opgericht. Ik geloof, deze naam het best te kunnen vertalen met bijen-fokkersvereniging, daar deze is bedoeld voor de bijenhouders in de zuidelijke staten, welke zich speciaal toeleggen op het telen van bijen en koninginnen, om deze naar de noordelijke staten te verzenden. Men wil door voorschriften en reglementen de kwaliteit der bijen en koninginnen opvoeren en tot een gezond zakendoen komen. Tot nu toe

hebben maar al te vaak minderwaardige pakkages en moeren hun weg naar de klanten gevonden. De verbetering van het ras is het eerste doel en dit zal door andere verenigingen en honing-producenten geëvalueerd worden.

Maar er zal geld in deze onderneming gestoken moeten worden, daar de winst hiervan afhankelijk is. In 10 jaar zou de honing-oogst met 10% vergroot kunnen worden door het natelen van de beste volken. Maar dan dienen er ook wegen gevonden te worden om de honing-afzet te vergroten door radio en door tijdschriften. De per hoofd gebruikte hoeveelheid honing is te laag en alleen een geschikte reclame zal de honing, die het verbeterde ras zal opbrengen, kunnen plaatsen.

Ongeveer 80 bijenhouders waren bij de oprichtingsvergadering aanwezig; deze had een geestdriftig verloop. De bekende teler Bessonnet werd voorzitter. De contributie is 5 dollar.

In de Staat Massachusetts, waar Langstroth, de vader der Amerikaanse bijenteelt, de ontdekker van de bijen-afstand, waardoor het bijenhouden als een bedrijf kon worden uitgeoefend, vele jaren leefde en zijn ontdekkingen deed, zal men deze pionier gaan herdenken. Er is een commissie uit vooraanstaande geleerden en imkers in genoemde staat samengesteld. Gedacht wordt een herdenkingsteken in de kerk, waar Langstroth jarenlang geestelijke was, te doen aanbrengen.

Dit zal in Juli 1948 plaats vinden, dan is het 100 jaar geleden, dat de „bijen-afstand“ werd ontdekt.

Over de bijenteelt in Frankrijk heb ik tot nu slechts weinig verhaald. De reden is niet, dat in dit land weinig aan bijen gedaan wordt, maar van de Franse tijdschriften wordt behalve het drie-maandelijks blaadje (Alpes Maritimes) van een vereniging in het Zuiden slechts de Revue française d'Apiculture zeer onregelmatig ontvangen. In Frankrijk treft men nog korven aan en ook heide, zodat in het bijenhouden van dit land wel overeenkomst is met die van ons land.

In het Januari-nummer van dit jaar schrijft Alin Caillas, landbouwkundig ingenieur, over een waspers, namelijk de Pressoir Perfect. Ook Frankrijk heeft een

tekort aan was voor de bijenteelt en de bestaande middelen halen lang niet alle was uit de oude raten. Schrijver heeft dit systeem-pers reeds 20 jaar gebruikt; na het persen bevatte het restant slechts 2% was. De pers is inmiddels verbeterd, zodat het restant op 1% is gekomen. De pers bestaat groten-deels uit hout, heeft twee schroeven met moeren en handels, waardoor een druk van 20 kg per cm² wordt verkregen, dat is 4 à 5 maal meer dan een wijnpers. De druk wordt ook op de zijwanden uitgeoefend. Na het persen kan de kooi worden geopend en de overblijfselen gemakkelijk worden verwijderd. De warmte wordt tijdens het persen goed bewaard.

„Het uiterlijk van de pers biedt op het eerste gezicht een aanblik van kracht, stevigheid en verzorgde afwerking, die gunstig aandoen en vertrouwen wekken. Dit vertrouwen is gerechtvaardigd.“ De pers levert meer op dan het was van de gebruikte kunst-raat. Met een gewone pers leveren 12 oude raten 6 à 7 vellen. De pers zal in 4 maten in de handel komen: Eén van 3 liter, dagopbrengst 15 à 20 kg was, voldoende voor imkers met 50 volken; één van 8 liter, opbrengst 40 tot 50 kg; één van 20 liter, opbrengst 100 tot 150 kg en geschikt voor groot-imkers; en voor de industrie een pers van 40 liter, met een opbrengst van 200 tot 300 kg was; deze is ook geschikt om honing te persen. Van de opbrengst kan het apparaat in één jaar worden afgeschreven.

Uit een advertentie in het Februari-nummer van het zelfde blad het volgende:

De bijen steken niet meer, dank zij „Dompt-abeill“ (bijen-temmer) volgens de formule van Alin Caillas. Een snuffje van dit middel in de beroker is voldoende om de felste bijen te kalmeren. Maakt alle werkzaamheden met de bijen, vanaf het eenvoudigste bezoek als het wegnemen van de honing, mogelijk. Het is geen verdovend middel.

Pastoor Haerens, de 75-jarige deken der Vlaamse bijentelers, heeft volgens het Maartnummer van onze Vlaamse collega's als „hoofdopsteller“ van het Maandschrift van de Vlaamse Bleénbond bedankt wegens drukke werkzaamheden en zwakke ogen.

Hij is opgevolgd door G. van de Cruys.

G. J. LANKKAMP.

Van de heer E. Wietsma te Oldelamer ontving ik een uitvoerig ingezonden stuk naar aanleiding van het antwoord op vraag 18 in het nummer van Februari 1.1. Het stuk is te groot om in zijn geheel op te nemen; daarom volstaan we met te vermelden, dat ons antwoord betreffende de vraag 18:1 „kant noch wal raakt“ volgens inzender.

Uit het door mij gegeven antwoord blijkt reeds, dat ik wist, dat velen 't niet niet mij eens zullen zijn. De ervaring heeft mij echter wat anders geleerd dan de heer W. En om die reden (ik zag al jaren geleden 30 volken zwaar worden op ½ ha koolzaad) handhaaf ik mijn standpunt zonder de minste neiging anderen na te praten. Ik blijf er van overtuigd, dat 40 volken per ha meer opbrengst aan honing opleveren dan 10. Ik kan mij voorstellen, dat een imker met 10 volken liever alleen blijft dan er 30 bij te zien van een collega-imker. Maar dat is egoïsme! En evenzeer is het egoïsme, alleen naar 't koolzaad te gaan voor zichzelf, zonder aan de belangen van de verbouwer te denken. Inzender zegt: „Er zullen zeer zeker heel weinig imkers gevon-

den worden, die hun bijen plaatsen voor bestuiving in 't belang van de koolzaad-verbouwer“.

Laten wij de imkers toch steeds voorhouden, dat de belangen van verbouwers (koolzaad, fruit, enz.) parallel gaan met die van de imkers! Laat zo nodig de verbouwers een vergoeding geven!

Ik beveel de heer W. aan eens met aandacht te lezen, wat Jékavé op bladzijde 45 van het Maart-nummer schreef.

Naschrift Red. Ook de redactie meent dat 40 volken op 1 ha koolzaad aan de hoge kant is. Veel zal echter afhangen van het aantal vlieguren.

VRAAG 31. Welke imker kan inlichtingen geven of Karwij ot de honinggevende gewassen behoort?

(R. de G. te G.)

ANTWOORD: Toen wij in het Mei-nummer, naar aanleiding van deze vraag, de mening uitten, dat Karwij wel geen honingplant zou zijn, en vroegen: „wie weet het?“, kwamen van vele zijden antwoorden los. Merkwaardig is, dat allen, die een positief antwoord geven, verwijzen naar het boek van Schotman, Handboek der Moderne Bijenteelt. Anderen, die Karwij observeerden en ook kwekers van Karwij zeggen echter: „neen“ en de heer Jousstra schreef ons, dat hem maar één geval bekend is, dat Karwij veel honing gaf. Op grond van de ingekomen berichten, blijven wij het liefst aan ons antwoord in het Mei-nummer. Was Karwij (Carum Carvi) werkelijk een goede plant voor onze bijen, dan zou dat stellig in alle goede plantkunde-boeken te lezen zijn.

VRAAG 32. a. Is van de winst die gemaakt wordt uit liefhebberij — zoals het bijhouden is — inkomstenbelasting verschuldigd?

b. Ik meen al eens in ons Groentje gelezen te hebben, dat de winst dan niet hoger mag zijn dan f300. Is hier al verandering in gekomen? (J. C. Th. te L.)

ANTWOORD: Bij twee belastingdeskundigen vroegen we hiernaar. In haar algemeenheid is de vraag niet te beantwoorden. Dit hangt af van verschillende bij-omstandigheden. Neemt men met het bijhouden deel aan het economisch verkeer, dan zal de winst onder het inkomen vallen, waarover inkomstenbelasting is verschuldigd. Is de vraagsteller in loondienst en betaalt hij loonbelasting, dan is hij bovendien inkomstenbelasting verschuldigd indien het voordeel, verkregen uit andere bronnen (eigen woning, andere eigendommen, opbrengst honing en bijen) tezamen meer dan f200 bedraagt. Wend u echter tot de Inspecteur der belastingen.

VRAAG 33. Naar aanleiding van vraag 33 in het Mei-nummer deelt de heer J. Maes te Hilversum ons mee, dat in Schotmans Bijenboek de Buxus wel als stuifmeel-gever vermeld staat, ook als nectar-gever.

Dit laatste is echter een onjuistheid: Buxus levert geen honing.

VRAAG 34. Hoe kom ik aan ondermelkpoeder ter vervanging van stuifmeel? (H. G. v. D. te A'dam)

ANTWOORD: Ik ben zoekende naar een geschikte weg hiervoor. Bewoners van een grote stad hebben hier, naar ik hoor, meer moeite mee.

VRAAG 35. Op verzoek van enige leden van onze afdeling, wend ik mij tot u om raad:

a. Is het mogelijk, dat men met een of ander middel bijen tot roof kan prikkelen; zo ja, wat zijn dat voor middeltjes, hoe worden ze aangewend en hoe kan het bestreden worden?

b. Hoe kan men iemand beletten zijn minderwaardige praktijk voort te zetten? (H. G. v. V. te H.)

ANTWOORD: a. Deze kunstjes schijnen te bestaan, maar het lijkt me niet gewenst er hier over te schrijven. Overdag de bijen voederen is al gevaarlijk, niet alleen om rovers te lokken, maar ook om rovers te fokken.

b. De man eens goed aan zijn jasje trekken! Helpt dat niet, dan dreigen zijn roofbijen te vangen in een lege korf en ze dan af te zwavelen.

VRAAG 36. Kan ik van een korf een zwerm afkloppen als er doppen zijn, of denkt u dat de bijen toch naar de kunststraat zullen trekken als ik ze op een kast plaats? (J. M. de J. te V.)

ANTWOORD: Een korfvolk trekt alleen naar de kunststraat in de ondergezette kast, als de korf geheel gevuld is en er dracht is. Zijn de korven niet geheel vol, snij dan van de korf onder een stuk weg, tot aan de raten. Op deze wijze vergroot u de kans op succes bij de onderzetmethode belangrijk. Blijven de bijen toch in de korf hangen, dan de volken er uit kloppen.

Zwermmarkt

te WESTERBORK, Dr.

Woensdag 14 Juli 1948. Aanvang 10 uur. Terrein achter Hotel Meursinge.

Bijenmarkt Drachten

Dinsdag 27 Juli. Aanvang 10 uur. Op het Marktterrein. Goede busverbindingen. Geen marktgeld. Correspondentie-adres: Stationsweg 59 te Drachten.

Ingevolge Papiertoewijzing B. P. P., verschijnt deze uitgave per maand en is de omvang van dit nummer 16 pagina's, formaat 20 x 27 1/2 cm.

De foto op het omslag geeft de Veenendaalse bijenmarkt weer. Breng er een bezoek op 13 Juli a.s., plm. 9 uur.

AFD. UGCHELEN. — 70 jaar inker. Buitengewone vergadering van de Afdeling Ugcchelen. De voorzitter, de heer Kruitbosch, opende deze bijzondere vergadering, waarop aan de 94-jarige heer M. Borren de Verenigingsmedaille zou worden uitgereikt, met een woord van welkom, speciaal aan het Hoofdbestuurslid, de heer van Rooyen uit Ede, die met zijn echtgenote aanwezig was. Hierna gaf hij het woord aan de heer van Rooyen, die, namens het Hoofdbestuur, de Verenigingsmedaille aan de heer Borren kwam uitreiken.

De heer van Rooyen wees er op, dat het Hoofdbestuur slechts in bijzondere gevallen deze onderscheiding uitreikt, maar dat zij zeker de heer Borren toekomt.

Na de uitreiking nam de voorzitter het woord om de heer Borren namens de afdeling te feliciteren en hem tevens als blijvend aandenken een wandelstok met inscriptie aan te bieden. Ook werd hem nog een pijp en pakje tabak overhandigd, daar dit product onontbeerlijk voor de inker is.

De zoon van de heer Borren dankte namens zijn vader het Hoofdbestuur en de Afdeling voor deze bijzondere onderscheiding en prettige avond. Na de pauze, waarin een gratis consumptie werd aangeboden, werd overgegaan tot een praatavond.

AFDELING BUNNIK EN OMSTREKEN. Belangrijk! Excursie voor de leden op Maandag 26 Juli, naar de Bijenstand van C. Pater Jzn., Achterdijk 27, Bunnik, n.m. 7 uur. Nadere convocaties worden niet gezonden. Ook leden van andere afdelingen zijn welkom. Noteer dus deze datum.

Onze afdeling heeft deze maand aan haar leden, belangstellenden, cursussen en verenigingen op ruime schaal gratis zaad van Phacelia Tanacetifolia beschikbaar gesteld, met cultuuraanwijzing. Hiervoor bestond een grote belangstelling.

Deze maand konden weer twee nieuwe leden ingeschreven worden.

In 1947 een groot succes. Ongevraagde aanbevelingen en vele nabestellingen.

Voordelen zijn: Juist gekozen materiaal, sterk isolerend, naadloos, condens-vrij, geen werken en krimpen, geen wasmot, bijenruimte en bovenaf: praktisch. Het nieuwste **Type B** bevat draaibare schijf, waarin: 1. 'n voederopening voor bakje Joustra voederballon, tevens controleopening; 2. flinke reisroosteropening; 3. rooster voor jampot, tevens schoorsteen in winter; 4. voldoende afsluitvlak ondergelegen opening. Standaard maat: 40⁵ x 45⁵; afwijkende maten opgeven. **Type A**, met los gaasje f2.75; 4 stuks à f2.50; **Type B** f3.—. Rembours, emballage en porto zijn voor rekening van de koper. — Octrooi is aangevraagd onder no. 134199.

VERKOOPKANTOOR DEKPLANK „IDEEAL”

Postbus 47, Overschie.

W. VAN 'T LAND, HONINGZEMERIJ, BARNEVELD

koopt à contant

tegen de hoogste prijzen:

raatwas, zuivere was, ruwe honing en zuivere honing

OOK HET ADRES VOOR UW IMKERSARTIKELEN

Bijenhouders

Verlangt U goed materiaal. - Doe dan Uw bestelling bij de zaak, die reeds 30 jaar een baken voor vele imkers is geworden

HET BIJENHUIS, WAGENINGEN

Ook wij zijn kopers
van grote en kleine partijen Honing!

TELEFOON 2863

VOOR DE HONINGOOGST:

Bijenuitlaat, systeem Porter	f 0 85
Twee uitlaten, gemonteerd in houten bord, Simplexmaat	„ 3 95
Ontzegelmes, groot, handig model	„ 5 95
Ontzegelvork	„ 3 00
Honingflacons, beperkt leverbaar, compleet, met goudgelakte metalen deksels, karton en perkamentinlage, per 100 stuks	„ 15,00

EN VOOR DE REIS.....

Reisraam, Simplex-maat, met sterk, gegalva- niseerd gaas	„ 1 95
Korfdop, jute, 47 × 47 cm.	„ 0 45

HANDIGE ARTIKELEN ZIJN:

Dun, vertind koperdraad op klosjes van circa 100 gram	„ 0 75
Ditzelfde, mooie draad, op spoelen van circa 500 gram	„ 2 50
Raampjeskapstok, voor het ophangen van uit de kast genomen ramen aan de zijwand van de kast	„ 5 40
Schepkorf, flink model	„ 3 75
Bevruchtigingskastje, systeem Lohuis	„ 6 50
„Hive Tool“, de praktische stalen steek- schraapbeitel	„ 3 30
Vlieggatvoedertoestel, systeem Boardman ...	„ 1 50

Telefoon 337 - K 6709
DIEPENVEEN

SIMPLEX DUBBELWANDIGE KASTEN, f 30.—

Maak uw Simplex-bedrijf rendabel, door het gebruik van handige reiskasten, die niet veel ruimte innemen op een vrachtwagen. En voor de winter maakt u ze dubbelwandig door het uittrekken van de buitenste ramen en 't inzetten van board-schotjes op de zijanten

Prijs f 23.50

Losse ramen	f 16.50 per 100
Gespijkerde ramen	f 19.00 per 100

WILLEM STEGEMAN - HULZEN - NIJVERDAL

Heeft U honing te koop?

Wij betalen hoge prijzen,

voor elk kwantum Slingerhoning, nieuwe oogst

Emballage beschikbaar! — Contante betaling!

*

N.V. Bijenstand Mellona

voorheen J. de Meza — Santpoort

Telefoon 8225 - K 2860

N.V. BIJENSTAND „MELLONA“

Telefoon 8225 - K 2560

voorheen J. DE MEZA - SANTPOORT

Het oude en vertrouwde adres!

ALLES VOOR DE BIJENTEELT

Bestelt tijdig Uw zwermen en
Uw oogstmateriaal!

Ons „Mellona“-nieuws voorjaar 1948
is verschenen

Op aanvraag schrijven wij U gaarne in voor het regelmatig
toezenden van dit „Mellona“-Nieuws

**BIJENWONINGEN
GEREEDSCHAPPEN
BIJENVOLKEN**